

УДК 334.7:316.42

**ПІДТРИМКА ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА СОЦІАЛЬНИХ
ІНІЦІАТИВ**

Мощук Петро Олександрович,
здобувач вищої освіти спеціальності 281
«Публічне управління та адміністрування»,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв

Moshchuk Petro Oleksandrovych,
a higher education student specializing in 281
"Public administration and management,"
Mykolaiv National Agrarian University,
Mykolaiv
e-mail: cfvjktn14@gmail.com

Підтримка молодіжного бізнесу та соціальних ініціатив у громадах є важливим чинником місцевого розвитку. Вона поєднує економічні, соціальні та культурні ефекти: створення робочих місць, утримання молоді в регіоні, вирішення локальних проблем і формування активної громадянської позиції. Молодіжне підприємництво найчастіше розвивається у сфері креативних індустрій, ІТ та цифрових сервісів, але стикається з труднощами — нестачею стартового капіталу та управлінських навичок. Це підкреслює потребу у комплексних програмах підтримки, адаптованих до місцевих умов [1].

Доцільним є започаткування підтримки з проведення комплексної діагностики: опитування молоді, аналіз ринку праці, огляд інфраструктури (навчальні заклади, бібліотеки, центри зайнятості, бізнес-асоціації) та визначення секторів із найбільшим потенціалом. На основі цього громада може визначити пріоритети та сформувати інструменти підтримки, що знижують ризики і прискорюють вихід проєктів на ринок [1].

Одним із найефективніших інструментів є мікрогранти, які дозволяють протестувати ідею, створити прототип або здійснити перші продажі. Важливо, щоб вони супроводжувалися менторством та інкубаційною програмою (4–8 тижнів), що охоплює бізнес-планування, фінансову

грамотність, маркетинг і юридичні аспекти. Це підвищує життєздатність стартапів і відкриває доступ до клієнтів та партнерів [1][3].

Соціальне підприємництво, яке поєднує бізнес-модель із суспільною місією, потребує окремих грантових програм, юридичних консультацій та навчання зі створення сталих моделей доходу. Для таких проєктів варто передбачати спеціальні ресурси й соціальні індикатори ефективності, що дозволяють оцінювати не лише економічні, а й суспільні результати [2].

Інфраструктурна підтримка включає створення коворкінгів і хабів на базі шкіл, бібліотек чи культурних центрів. Використання комунальних приміщень та залучення партнерів робить їх доступними й економічними. Такі простори знижують бар'єри входу для молодих команд і фрилансерів [3].

Фінансування має бути комбінованим: місцевий бюджет, донорські програми, приватні внески та співфінансування учасників. Прозорість забезпечується договорами, звітністю та відкритою публікацією результатів. Успішні проєкти можуть масштабуватися через співфінансування бізнесу чи інвесторів (match-funding, інвестиційні пулі) [1][3].

Моніторинг ефективності варто будувати на кількох ключових показниках: кількість робочих місць, зареєстрованих ФОП/ТОВ, обсяг продукції чи послуг, частка проєктів із додатковим фінансуванням та рівень задоволеності учасників. Регулярний збір відгуків і документування історій успіху сприяють коригуванню програм та залученню нових ресурсів [1][2].

Практичний план пілоотної програми може включати:

- 1) опитування молоді та аналіз ринку;
- 2) конкурс мікрогрантів;
- 3) інкубатор із менторством;
- 4) доступ до коворкінгу;
- 5) пітч-день для презентації результатів;
- 6) моніторинг і звіт.

Запуск обмеженої кількості пілотних проєктів дозволяє отримати перші результати у середньостроковій перспективі [1][3].

Ключовим чинником є залучення молоді на всіх етапах («нічого для молоді без молоді»). Це підвищує легітимність програм і робить їх більш актуальними. Важливо також розвивати медіаграмотність і комунікаційні навички, щоб молоді підприємці могли ефективно просувати свої продукти й залучати клієнтів [1][2].

Отже, поєднання швидких інструментів (мікрогранти, інкубатори, менторство) та системних рішень (змішане фінансування, інфраструктура, моніторинг) створює сприятливе середовище для розвитку молодіжного підприємництва й соціальних ініціатив у громадах [1][2][3].

Список використаних джерел:

1. Прушківська Е. В., Коваленко Є. Т. Тенденції розвитку молодіжного підприємництва в країнах ЄС та Україні // Журнал наукових досліджень. – 2023. – № 1. – С. 19–25. – URL: http://jnas.nbuuv.gov.ua/j-pdf/evngu_2023_1_19.pdf
2. Наумова М. Сутність соціального підприємництва та його роль у соціально-економічному розвитку суспільства // Журнал. – 2014. – № 4. – С. 7–12. – URL: http://jnas.nbuuv.gov.ua/j-pdf/Uap_2014_4_7.pdf
3. Івченкова О. Ю. Інноваційне підприємництво як складова стратегії розвитку економіки України // Економічний вісник Донбасу. – 2018. – № 3 (53). – С. 141–146. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2018_3_26